

Handreiking taalcafé

TAALCOACHING

het
begint
met
taal

TAALCOACHING
VERGROOT
JE WERELD

Handreiking taalcafé

TAALCOACHING

Inhoudsopgave

1. Handreiking taalcafé	5
- Wat is een taalcafé?	5
- Waarom een taalcafé?	5
2. Hoe zet je een taalcafé op?	6
3. Hoe organiseer je een taalcafé?	8
- Tips voor coördinatoren	8
- Tips voor taalvrijwilligers	10
4. Welke ondersteuning biedt Het Begint met Taal?	13

1. Handreiking taalcafé

In deze handreiking vind je praktische tips en ideeën over hoe je een taalcafé opzet en invulling geeft aan de bijeenkomsten. De handreiking is ontwikkeld door Stichting Het Begint met Taal in samenwerking met de coördinatoren van vrijwilligersorganisaties uit de werkgroep taalcafé. Deze coördinatoren runnen allemaal een taalcafé. Hun ervaringen en tips zijn gebundeld in deze handreiking.

Wat is een taalcafé?

Taalcafés zijn laagdrempelige bijeenkomsten waar nieuwkomers samenkomen om Nederlands te spreken. Onder leiding van een taalvrijwilliger spreken zij in groepjes over een bepaald actueel thema. Per bijeenkomst varieert de groepssamenstelling. Daarin verschilt het taalcafé van taalcoaching in groepen, waarbij de Nederlandse taal wordt geoefend met een vaste groep deelnemers.

Waarom een taalcafé?

1. Het is een laagdrempelige manier van taalcoaching, waardoor je ook groepen bereikt die je met andere vormen van taalcoaching niet zou bereiken.
2. Het haalt nieuwkomers uit hun isolement, is gezellig en het levert veel (nieuwe) sociale contacten op. Het is een ontmoetingsplek.
3. Nieuwkomers kunnen oefenen met het toepassen van de taal. Ze durven te praten, angst om fouten te maken overwinnen, het helpt hun zelfvertrouwen.
4. Het is een manier om spelenderwijs de taal te leren. Een voorbeeld hiervan kan zijn door tijdens het taalcafé een taalspel te doen met elkaar.
5. Een taalcafé kan goed aansluiten bij een formeel traject of daar op volgen. Het in de les geleerde kan geoefend worden en zakt niet weg.
6. Door de informatieoverdracht die plaatsvindt tijdens het taalcafé leren de nieuwkomers nieuwe woorden en krijgen ze nieuwe informatie over bepaalde thema's zoals de Donorwet, het nieuws, de verkiezingen.
7. Nieuwkomers leren op deze manier jouw organisatie kennen en de mogelijkheden die jij hen kunt bieden.

2.

Hoe zet je een taalcafé op?

Vorbereiding

- Bepaal wie de doelgroep is: Wil je je vooral richten op asielzoekers, vluchtelingen, arbeidsmigranten. Richt je je op mensen die nog moeten beginnen aan de inburgering of al klaar zijn.
- Zoek uit waar de doelgroep behoefte aan heeft. Dit kan bijvoorbeeld door de doelgroep te betrekken bij het opzetten van het taalcafé.
- Stel een groep gemotiveerde taalvrijwilligers samen.
- Kijk naar wat er al bestaat aan 1-op-1 taalcoaching of groepjes en sluit daarop aan. Dit kan je doen door de deelnemers en vrijwilligers bij het taalcafé te betrekken en door hen met dezelfde thema's aan de slag te laten gaan tijdens de taalcoaching.
- Regel financiering voor de locatie, materialen, koffie en thee. Spreek af wie hiervoor betaalt: de locatie, de taalcoachorganisatie of de deelnemers. Ga naar het extranet voor tips over het aanvragen van subsidie.

Praktische voorbereiding

- Regel een centrale locatie in de buurt van een plek waar veel anderstaligen komen, een bibliotheek of buurtcentrum bijvoorbeeld. Op de locatie is er een ruimte met voldoende kleine tafels, waaraan je makkelijk kunt praten met elkaar. De plek moet gezellig zijn, een veilige sfeer hebben en er moet koffie en thee zijn.
- Kies een geschikte tijd. Welke tijd geschikt is hangt af van de doelgroep: een ochtend is handig voor moeders met schoolgaande kinderen terwijl een avond beter uitkomt voor werkende anderstaligen. Bekijk goed wie de doelgroep van jouw taalcafé is. Organiseer kinderopvang in je taalcafé om moeders (en vaders) te bereiken.
- Bepaal de frequentie. Meestal wordt een taalcafé wekelijks gehouden, vaak ook om de week. Dit ligt vooral aan het aantal deelnemers. Als er genoeg vraag is en voldoende aanbod van vrijwilligers, kun je natuurlijk ook vaker een taalcafé organiseren.
- Geef duidelijk aan wanneer de deur opengaat, de gesprekken beginnen, er pauze is en wanneer het café eindigt.
- Denk na over de structuur en de inhoud van het taalcafé.
- Stel regels op. Regels over het gebruik van telefoons, het meenemen van kinderen, te laat komen en absenties helpen om het taalcafé in goede banen te leiden.

Promotie

- Plaats berichten en deel informatie over het taalcafé in de lokale krant, sociale media en met samenwerkingspartners.
- Stuur een aantal dagen voordat het taalcafé plaatsvindt een uitnodiging via de mail of Whatsapp aan alle anderstaligen en taalvrijwilligers uit je mailbestand/ telefoonbestand. Vraag deelnemers een vriend mee te nemen.
- Vraag deelnemers om andere nieuwkomers te vertellen over het taalcafé. Mond-tot-mond reclame werkt goed, blijkt uit ervaring. Bovendien bereik je op die manier ook anderstaligen die moeilijk te bereiken zijn.
- Vraag de vrijwilligers om over hun inzet te berichten op hun sociale media. Zo zijn ze ambassadeur van het taalcafé.
- Zet deelnemers met een hoger niveau (vanaf B1) in als vrijwilliger, bijvoorbeeld voor het werven van nieuwe deelnemers of voor het bevragen van deelnemers over wat ze wel/niet leuk vinden.
- Nodig de bezoekers van het taalpunt ook uit voor het taalcafé.
- Vertel op taalscholen over het taalcafé en informeer docenten over deze mogelijkheid en de aanvulling die een taalcafé biedt ten opzichte van formeel onderwijs. Cursisten en leerlingen kunnen immers 'praatkilometers maken' met de taal. Geef bijvoorbeeld een presentatie in de klas en nodig dan mensen persoonlijk uit (kan ook door een vrijwilliger worden gedaan).
- Ga als coördinator langs bij alle consultatiebureaus, moeder/kindcentra, scholen, kerken/moskeeën en buurtteams om hen te vertellen wat je biedt. Hang er posters op en laat folders achter.

3.

Hoe organiseer je een taalcafé?

Tips voor coördinatoren

Vorbereitung

- Maak van het taalcafé geen verplichting, met gemotiveerde deelnemers heeft het taalcafé het meeste effect.
- Zorg dat het taalcafé laagdrempelig is. In verband met subsidieaanvragen en eigen zicht op aantallen deelnemers, is het wel aan te raden deelnemers te registreren via een deelnemerslijst.
- Denk na over welke informatie over deelnemers en vrijwilligers je vastlegt en hoe. Minimale info zoals naam en telefoonnummer is wenselijk. Zo kun je contact onderhouden. Ook kan dit belangrijk zijn voor de gemeente bijvoorbeeld voor de verantwoording van de WEB-gelden. Ga zorgvuldig met deze informatie om.
- Vertel deelnemers duidelijk dat het taalcafé geen onderwijs is en dat deelname aan een taalcafé niet voldoende is om het Nederlandse inburgeringsexamen te halen. Het taalcafé is wel een extra mogelijkheid om het Nederlands te oefenen.
- Verwijs anderstaligen door naar andere activiteiten als zij meer willen of nodig hebben qua taalondersteuning, sociale activiteiten, etc.
- Laat ook nieuwkomers die nog weinig Nederlands spreken toe, juist zij kunnen veel leren van een taalcafé. Let wel: mensen die geen woord Nederlands spreken hebben weinig aan een taalcafé, verwijs hen door naar formeel taalonderwijs.
- Deelnemers kunnen worden ingezet als vrijwilliger om te helpen met het klaarzetten van tafels en stoelen, koffie, thee en andere materialen voor het taalcafé. De deelnemer kan ook helpen met brainstormen over de thema's.
- Bespreek duidelijk tijdens de intake met de taalvrijwilliger wat de verwachtingen zijn. Het is niet de bedoeling dat de vrijwilliger les gaat geven, maar juist gespreksleider is die de deelnemers zo veel mogelijk aan het woord laat.
- Laat taalvrijwilligers meelopen bij een ander taalcafé.
- Organiseer eens per twee maanden een vrijwilligersoverleg. Taalvrijwilligers kunnen dan vragen stellen en zo blijf je als coördinator op de hoogte van wat er speelt.

“Met gemotiveerde deelnemers heeft het taalcafé het meeste effect”

Uitvoering

- Zorg dat er een coördinator aanwezig is en tenminste één vrijwilliger. De coördinator is het aanspreekpunt en de vrijwilliger(s) begeleiden de groepjes.
- Registreer de gegevens van de bezoekers van het taalcafé of noteer het aantal bezoekers (zie ook de tips onder voorbereiding).
- Voeg deelnemers van het taalcafé toe aan een app zodat ze onderling contact kunnen houden. Vraag wel eerst hun toestemming!
- Deel een grote groep deelnemers op in kleinere groepjes waarin eenzelfde thema wordt besproken. Groepjes van 4 tot 6 mensen werken het fijnst, is de ervaring van veel coördinatoren van taalcafés.
- Deel nieuwkomers zo veel mogelijk op taalniveau in. Maak bijvoorbeeld gekleurde kaartjes per niveau en zorg dat de mensen met dezelfde kleur bij elkaar zitten.
- Zet bij het indelen in groepen niet te veel moedertaal genoten bij elkaar. Groepjes zijn dan minder geneigd om over te gaan op hun moedertaal. Mensen komen om hun Nederlands te oefenen, je mag dus best streng zijn in het gebruik van andere talen. Dit komt de effectiviteit van het café ten goede. Een uitzondering is wanneer iemand iets taaltechnisch wil uitleggen aan anderen.
- Probeer steeds nieuwe groepen te maken zodat nieuwkomers zich makkelijk tussen de vaste deelnemers kunnen mengen en van elkaar leren. Daarnaast bevordert het de interactie als de samenstelling wisselt.
- Stel jezelf open voor zelfgevoormde groepjes. Als zij zich melden, zoek daar een taalvrijwilliger voor.
- Las een pauze in halverwege de bijeenkomst en drink samen koffie. Alle taalvrijwilligers en nieuwkomers komen dan samen en vermengen zich. Zo leert iedereen nieuwe mensen kennen en breiden mensen hun netwerk uit.

Evaluatie / Naslag

- Evalueer regelmatig met deelnemers en taalvrijwilligers. Bijvoorbeeld over het tijdstip, thema's die interessant zijn en wat ze vinden van het taalcafé.
- Stuur een app aan de deelnemers of bel na om te vragen waarom ze afhaken.

Tips voor taalvrijwilligers

Vorbereiding

- Stel van tevoren een thema vast voor iedere bijeenkomst. Het thema helpt gesprekken op gang komen en houdt ze gaande. Nieuwkomers die dat willen kunnen zich dan ook voorbereiden op het thema.
- Herhaal veel! Door thema's en vragen meerdere keren aan bod te laten komen, blijven gerelateerde woorden en zinnen beter hangen. Bovendien is het makkelijker om over een vertrouwd thema te praten. Dat versterkt het zelfvertrouwen van de nieuwkomers.
- Wees flexibel qua aanpak. Taalcafés vergen een andere aanpak dan een-op-een taalcoaching. Hier moet je als vrijwilliger soms even aan wennen.
- Maak gebruik van naamstickers. Dit is makkelijker voor de deelnemers en vrijwilligers en werkt drempelverlagend.
- Heb je vragen of constateer je problemen? Bespreek dit met je coördinator.

Uitvoering

- Wees flexibel in de invulling van de bijeenkomst. Probeer aan te sluiten op wat de nieuwkomers aandragen.
- Laat de deelnemers meer aan het woord komen dan jijzelf. Als vrijwilliger zorg jij ervoor dat de deelnemers de ruimte en tijd hebben om Nederlands te spreken. Jij hebt de rol van gespreksleider tijdens het taalcafé.
- Oefen actuele praktische taal die de anderstaligen ook in de praktijk kunnen gebruiken.
- Deel je groep soms op in kleinere groepjes, laat ze samen of individueel over een thema nadenken en koppel daarna terug met alle groepjes. Zo zorg je ervoor dat iedereen een onderwerp voorbereidt en dus niet alleen degenen die al redelijk Nederlands spreken aan bod komen.
- Probeer iedereen bij het gesprek te betrekken en voorkom dat één of twee personen het gesprek domineren.
- Vraag of deelnemers elkaar begrijpen. Laat ze elkaar helpen en dingen uitleggen.
- Let niet zozeer op grammatica. Het gaat om de verstaanbaarheid van de nieuwkomer. Grammaticale fouten verbeteren kan het gesprek hinderen en mensen onzeker maken.
- Praat langzaam en duidelijk en gebruik weinig moeilijke woorden.
- Wees terughoudend in het informeren naar het land van herkomst, religie en politieke positie, het kan deelnemers in verlegenheid brengen.
- Vergroot het zelfvertrouwen van nieuwkomers en stimuleer hen om te praten. Vier succesjes!
- Streef ernaar dat nieuwkomers tevreden vertrekken na een taalcafé.

Materialen

- Maak een keuze of je wel of geen materialen wil gebruiken. Bruikbare materialen zijn Spreektaal 1 & 2, Startkrant, Taalprikkels en Actief met taal. Als je geen materiaal gebruikt laat je uit de losse pols bespreken wat erop ter tafel komt.
- Gebruik een minimale hoeveelheid leesmateriaal, focus op spreken en luisteren.
- Als een gesprek stroef verloopt, kun je een spel inzetten.
- Laat de deelnemers spelenderwijs leren door gebruik te maken van spelletjes zoals Pim Pam Pet, Bingo, Galgje, Wie ben ik, Ik ga op reis en neem mee... of zelfgemaakte spelletjes.
- Deelnemers kunnen ook voorwerpen uit eigen land inzetten tijdens het taalcafé. Dit kunnen bijvoorbeeld kleding of foto's zijn.

Wat werkt minder goed?

- Het is moeilijker om het gesprek te starten en op gang te houden als er geen thema of onderwerp is vastgesteld.
- 'Lesgeven'. Als vrijwilligers lesgeven zijn zij meer aan het woord dan de nieuwkomers, waardoor die weinig kunnen oefenen met Nederlands spreken.
- Gastsprekers uitnodigen zorgt ervoor dat anderstaligen weinig spreken. Bovendien zijn de verhalen vaak te moeilijk. Je kunt wel gastsprekers per tafel uitnodigen, dat werkt juist weer erg goed. De nieuwkomers kunnen hem/haar dan vragen stellen.
- Gevoelige politieke, religieuze of ethische onderwerpen bespreken. Nieuwkomers kunnen zich ongemakkelijk voelen, wat hen hindert in het spreken.
- Veel voorbeelden noemen kan verwarrend werken. Beperk daarom het aantal voorbeelden dat je noemt.
- Gebruik niet te veel materialen. Als gespreksleider moet je je aandacht verdelen. Hoe meer spullen, hoe meer afleiding.
- Als de groepen te groot zijn tijdens het taalcafé, zullen mensen afhaken omdat zij niet aan het woord komen.
- Door gesprekken die te moeilijk en niet te volgen zijn krijgen deelnemers het gevoel dat het boven hun taalniveau is.
- In een groep een stuk tekst lezen stimuleert niet het spreken, wellicht wel het lezen. Is dat het doel? Dan kun je naast het taalcafé een leesclub oprichten.

4.

Welke ondersteuning biedt Het Begint met Taal?

Training taalcafé

Vraag de training 'taalcafé' aan van Het Begint met Taal. Deze training biedt een goede basis/verdieping voor vrijwilligers en coördinatoren.

Organiseer je ook andere vormen van taalcoaching? Download dan de handreiking taalcoaching in groepen, een-op-een taalcoaching en Taal & Toekomst via extranet op de website van Het Begint met Taal.

Meer informatie?

Stichting Het Begint met Taal
De Alchemist, Gebouw 1
Koningin Wilhelminalaan 8
3527 LD Utrecht
030-2422841
info@hetbegintmettaal.nl

taal
verbindt
ons
allemaal

Dit is Stichting Het Begint met Taal

Taal en contact zijn onmisbaar om mee te kunnen doen in de samenleving. Als je de taal spreekt, kun je je ambities waarmaken en laten zien wie je bent. Taalcoaching door vrijwilligers is een krachtig middel voor de 600.000 nieuwkomers die de Nederlandse taal beter willen leren spreken.

Stichting Het Begint met Taal is de expert op het gebied van taalcoaching. We vergroten de bekendheid en effectiviteit van taalcoaching met materiaal, advies en training. Als landelijk platform ondersteunen we 170 organisaties die taalcoaching bieden, verspreid over zo'n 400 locaties. Ook werken we samen met gemeenten, werkgevers en taalscholen.

Samen zorgen we ervoor dat elke week opnieuw duizenden nieuwkomers en vrijwilligers met elkaar in gesprek gaan, samen de taal oefenen en elkaars cultuur ontdekken. Taal verbindt!

**taal
verbindt
ons
allemaal**